

مشتاق

مطبعة و محل اداره :

جغسال اوغلنده امنیت
صندوقی جوارنده
شنگول یقوشنده
۲۲ نومبر

امطار :

مسلکمه موافق آثار
جدید مع الممنونیه
قبول اولنور

درج ایدله ی آثار اعاده اولنماز

دیر ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاست و بالخاصه احوال و شؤون اسلامیه و بحث ابر و هفته بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

آبونه بدلی

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

درسعادته نسخه سی ۵۰ پاره در

قبیله دن مقوا بورو ایله کوندربلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلیر

سنه لکی	التی آیفی	غروش	روبله	فرانق
۶۵	۳۵	۳۰۵	۹	
۶۰				
۱۷				

آلتیجی جلد

۱۳ ربیع الآخر پنجشنبه ۳۱ مارت ۳۲۶

عدد : ۱۳۶

نفسیه شریف

انوارت آن

۲۹ - هوالذی خلق لکم مافی الارض جمیعاً ثم استوی

الی السماء فسویهن سبع سموات وهو بكل شیء علیم .

[آیات جلیله ارمونده نه حیرتقرا آهنگ و انتظام تام وار . جناب خالق ذیشان آیت سابقه مبدأ و منتهایه ، احیا و اماتیه ، حشر و نشره متدائر دلائل نفسیهی اوفاسقاره تذکار بیورمشیدی ؛ بونظم جلیله دخی حیاتمه ، منافع و حظوظ حیاتمه متعلق دلائل آفایهیی انلره بیان ایله شویله بیوریور :] او [ذات اجل اعلی] درکه ارضده اولان اشیایی سزک ایچون خلق ایتدی [معادن ، نباتات ، حیوانات ، جبال ، بحاری و دها نه قدر اشیاء نافعه وار ایسه جمله سنی ، ماکل و مشارب و ملابس کبی خصوصاً سز انلر ایله بالذات و یاخود سزک انتفاع ایتدیکنز حیوانات و سائره نک انلردن انتفاع ایلملر ایله سز بالواسطه منتفع اولمق ؛ و او موجودات ایله صانع تعالی و تقدس حضرتلرینک شئون و افعاله استدلال ، و انلردن بهضیاری لذات و مسراتی و برطاقی آلام و اکداری مشتمل بولندیغندن بوجهته ده عطف نظر ایله لذات و آلام آخرته استشهاد ایدرک امور دینک زده دخی انلر ایله انتفاع ایلمک اوزره سزک ایچون خلق و ایجاد ایلدی . بوقول کریم بزه خالق منعم ذیشانک قدرت کامله و نعم شامله سنی نه عالی بر صورتله تصویر ایدیور . هانکی قدرتدرکه ا کوانده تجلی ایدن شو قدرت

خالقندن دها بیوکدر و هانکی نعمتدرکه ارضده اولان کافه اشیایی بزه و منافع و اذواقزه مهیا و آماده قلمقدن دها عام و شامل اولسون . حیات جسمانییه اعیان ارض ایله ، حیات عقلیه ده استدلال و عبرت ایله انتفاع ایدیورز . بر و بحر زمینده کی بتون حیوانات و نباتات و جمادات منافع و حظوظمز ایچون بزه مسخر قلمش ، انلر ایله منتفع اولیورز . دست عجزمک واصل اولمدینی اشیاده ایسه مبدعک قدرت و حکمتنه استدلال ایدرک انلر ایله ده عقلاً ، ادراکاً انتفاع ایدیورز] صکره سمایه استوا ایدوب انلری هفت آسمان اوله رق تسویه ایلدی [مافی الارضی خلق ایتدکدن صکره طوغریدن طوغریه اراده الهیه سی اجرام علویه نک و یا جهات علوک تسویه و تنظیمنه تعلق ایتدی ده بونلری هفت آسمان اوله رق اتمام و تنسیق ایتدی] اوهرشیئی علیمدر [ذات الوهیتی هرشیئه واقفدر ، کیفیت و حکمت تکوینی محیطدر ، هرشیء علم و خبرت ایله مناسب و منتظم یار آتمشدر . شو مصنوعاته کی اتقان و بداعت صانع ذیشانک وجودینه ، کمال علم و خبرتنه برهان جلی در . ایمدی شو موجودات دخی سزک نفعکمز ایچون خلق و ایجاد اولمشیکن ای فاسقار ! سز وجود باری یی فصل انکار ایدیورسکنز ؟ وشو نظام محکماک انجق برعلیم حکیمدن صادر اوله جفنی عاقل اولان ادراک ایدنجه اوعلیم حکیمک عبادندن دیله دکلرینی ارشاد و هدایت ایچون دیله دیکی قولی پیغمبر اوله رق بعث بیورمش اولمسنی انکار ایتسی ده طوغریمی در ؟ بونک غایتی هرشیئه علیم و خبیر اولان ذات اقدس کبریاه جاهلانه براعتراض دکلر ؟]

آیت کریمه ده واقع [ثم] کله سی تراخی رتبی ایچون اولوب رتبه ده تراخی ایسه کله مذکور نک مدخولی ماقبلنه نسبت ایله مرتبه جه دها عالی دیمک اولدیغندن بونکله تکوین سمانک تکوین ارض اوزرینه فضل و مزیتنه اشارت بیورلمشدر - س ، ش

سما و ما فی السماء ایله ارض و ما فی الارضك خلق و ایجادجه تقدم و تأخرنده ظواهر لصوص متعارض کورندیکندن بو خصوصده اختلاف واقع اولمشدر . بعضیلری : « ام السماء بنساها رفع سمکها فسواها و اغطش لیلها و اخرج ضحاهها و الارض بعد ذلک دحاها اخرج منها ماءها و مرعاها و الحیال ارساها » قول کریمنه نظر ایدرک خلق سماواتک تقدمنه قائل اولدیلر . بر طاقلری : « انکم لتفکرون بالذی خلق الارض فی یومین - الی قوله سبحانه و تعالی - و جعل فیها رواسی من فوقها و بارک فیها اقواتها فی اربعة ايام سواء للسانین . ثم استوی الی السماء و هی دخان فقال لها و للارض اثبتا طوعاً او کرهاً قالتا اتینا طائعين . فقضاهن سبع سموات فی یومین و اوحی فی کل سما امرها ، نظم جلیلی ایله « ان العرش العظیم کان قبل السموات و الارض علی الماء . ثم انه تعالی احدث فی الماء اضطراباً فازبد ، فارتفع منه دخان . فلما الزبد فبقی علی وجه الماء ، فخلق منه الیبوسة فجعله ارضاً واحدة ، ثم فلقها فجعلها ارضین و اما الدخان فارتفع و علا فخلق منه السموات [۱] » حدیث شریفندن استدلال ایدرک خلق ارضك تقدمنه ذاهب اولدیلر . بعضیلری ده بواکیسنک بیننی جمع ایدوب « و الارض بعد ذلک دحاها » قول کریمی ایله حسن بصری حضرتلرندن مروی بولنان « خلق الله تعالی الارض فی موضع بیت المقدس کهیئة الفهر [۲] » علیها دخان یلتزق بها . ثم اصعد الدخان و خلق منه السموات ، و امسک الفهر فی موضعها و بسط منها الارضین [۳] » قول نبویسنه نظراً جرم ارضی خلق ایله بسط ارضك ارسنه خلق سماوات تخلق ایلدی ؛ یعنی اولاً جرم ارض خلق اولنوب بعده سماوات خلق ایلدی و بوندن صکره دخی ارض سکنی و استعماره قابل اوله جق صورته بسط و فرش ایدیلرک اندهکی اشیا خلق و ایجاد اولندی دیدیلر - س ، م

آیت کریمه ده سماواتک یدی عدد اوله رق تسویه و تنسیق ایدیلدیکی ذکر اولنیورسه ده یدی عددینک تخصیص بالذکر بیورلمش اولمی اندن زائد عددک نفینه دلالت ایتمز و بناء علیه ارباب هیئتک عدد افلاک حقندهکی ذهابلری نفس الامرده ثابت و محقق اولسه ده مؤدای آیت اکا منافی دوشمز - ف ، م .

ما حصل ، جناب حق شو ارضی و فوقزده بولنان شو سماواتی تدریج ایله خلق ایلدی و بولنری خلق و ایجاد ایدر ایکن بزی اشهاد ایتمدی . بو اموری ذکر بیورمی ایسه قدرت و حکمتنه استدلال

[۱] معناسی : عرش عظیم سماوات و ارضدن اول صو اوزرنده ابدی . بعده حضرت باری صوده اضطراب و تهیج احداث بیورمله صوکوپکله نوب اندن دومان قالدی . کوپک صوبک یوزنده قالدیغندن جناب حق انده بیوست خلق ایله انی ارض واحد قلدی و صکره ارضی فنی ایدوب ارضین ایلدی . دومان ایسه قالفوب یوکسلدی و جناب باری اندن سماواتی خلق و ایجاد ایتدی . [۲] فایک کسریله ، ال آیه سنی طولد بره جق مقداردهکی طاشه دینور . [۳] معناسی جناب حق ارضی اوزرنده کندینه ملاصق دومان اولدینی حالده بیت مقدسک بولندی موضعده فهر شکله مشابه بر شکله خلق ایلدی . بعده دومان ایضا دایله اندن سماواتی یاراندی و فهری دخی موضعده امساک ایدوب اندن ارضینی بسط و فرش ایتدی .

و نعمت علیه سیله امتنان ایچوندر ؛ یوقسه سماوات و ارضک تاریخ تکوینلری ترتیب ایله بیان ایتک مقصود دکلدر ، چونکه بو بیان مقاصد دیندن دکلدر . بناء علیه خلقک نه ابتداسی نه ترتیبی معلومدر . شوقدرکه سماتک هفت آسمان اوله رق تعدیل و تسویه سندن بوتعدیل و تسویه نک تکوین ارضدن صکره اولدینی ظاهر اولدینی کبی سماتک دخی تکوین ارضدن اول موجود اولوب انجق یدی عدد اوله رق اوزمان هنوز تسویه و تعدیل ایدلماش اولدینی نمایان اولیور . و بونکچوندرکه « فسواهن سبع سموات » قول شریفنده ما فی الارضك خلق و ایجادندن صکره ذات الوهیتک سمایه استوا ایلدیکی بیان بیورلمشدر . ایدمی بز حق جل و علا حضرتلرینک ذات الوهیتنه معلوم اولان حکم و مصداق مبنی بونی بویله یایدیغنه و تدبر و تفکر ایتکلمکمز ایچون بونی بزه بیلدیردیکنه ایمان ایدرز . بو خصوصده ازدیاد علمی آرزو ایدنلر مکوناته دائر مباحثه مراجعت ایله مطلبلرینه دسترس اوله بیلورلر . کتاب الهیک کندیلرینی خلقت عالم حقنده تدقیقاته ارشاد ایله بو خصوصی مباح قلمسی انلره کافیدر .

مکونات حقنده نظر و بحثک شو اباحسی ودها طوغریسی ، ارضده بولنان بتون اشیا بزم ایچون خلق اولنش ، منافی بزه تخصیص قلمش اولمی کبی جهد و همتلر او یاندیره جق نفسانه شوق ویره جک طرز افاده لر ایله خلقت عالم حقنده تدقیقاته متدائر شو ارشاد الهی انسانی ترقی ایتدیرمک خصوصنده دین اسلامک ممتاز بولندی احوال دندر . اهل کتاب ، عقل و دین اجتماع ایتز ایکی ضددر ، علم و دین اتفاق ایتز ایکی خصمدر ، عقلک نص کتبدن خارج استنتاج ایلدیکی شیلرک کافه می باطلدر دیه کرک تقلیداً و کرک بالفعل سیره اتفاق ایتدکلری زمان قرآن بزه خلق و ایجاد مکونات حقنده خطاب ایتمشدر . بونکچوندرکه قرآن نظر عقلی و تفکر و تدبر و تذکر ایله شدیداً الحاح ایدر صورته وارد اولمشدر . بر مقدار قرآن اوقور او قوماز کورر سین که سکا ا کوانی عرض ایدر . و اکا نظر ایدوب اسرارینی استخراج و اتفاق و اختلافندهکی حکمتلری کشف ایلدیکی سکا امرایلر . « قل انظروا ماذا فی السموات و الارض .. » « قل سیروا فی الارض فانظروا .. » ، « أفلم یسیروا فی الارض فتکون لهم قلوب یعقلون بها .. » ، « أفلا ینظرون الی الابل کیف خلقت .. » کبی نیجه نیجه آیات کریمه شرفورود ایتمشدر . قرآنک بر شیئی اکثار ایتمی او شیتک عظم شانسه و اکا اهتمام واجب اولدیغنه دلیلدر . خلقت عالمک علت غاییسه سی اولان نوع بشرک ارتقا و اعتلاسه مؤدی اولق اوزره اسرار فطرته بقدر الطاقه و قوف ایله علوم فطرتی استخراج ایچون آثار فطرته تذکر و تفکره تحریرضک فوایدندن بری ده اهل کتابک پرو اولوب ده دوجار مشاق اولملرینه و جناب حقک ناسه انتفاع ایتلرینی امر ایلدیکی امور ایله منفع اولمقدن محرومیتلرینه باعث اولان او تقالید فاسدهیه مقاومت ایلدکلدر .

وقتیله اوروپای مسیحی ظلمات جهل و فتن ایچنده اولوب اوراده

دین مسیح ایچون و دین مسیح نامنه و دین مسیح ا کراه و اجبار ایچون قان ایرمقلری سیلان ایدیور ایدی . صکره انک طوفان تعصبی دیار شرقی باصدی و محاربات صلیبییه دن صکره دین اسلامدن و علوم اهل اسلامدن بر شعله عرفانی حامل اوله رق عودت ایلدی . بونک اوزرینه ایچلرندن بر جماعت ظهور ایدوب بزم تفکر ایتمه ، اوکره نوب بیلیمکه ، استدلال ایلیمکه حقمر واردر دیدیلر . بوقیام عرفانه قارشو رجال دین نصاری انلر ایلر نیجه دفعه چارپشدیلر ایسه ده بو مصادمه لر عاقبت علمک و رجال علمک رجال دین نصاریه غلبه سیله نهایت بولدی . بویولده اقان قانلر تمیزلندکدن صکره ایکیوز سنه دن بوکونه قدر ایچلرندن بر طاقم آدملر ، دعائم علم اوزرینه قائم اولان شو مدینته مدنیت مسیحیه دیمکه قالشیدیلر . و دیگر ادیانک علم ایلر اجتماع ایلمدیکندن بحث ایلر اک باشده دین اسلام اولدینی حالده دین مسیحدن ماعدا بتون ادیانک وجوب اضمه حالله قائل اولدیلر . بو ادعای غریبه انلرک حجتلری مسلملرک ایام اخیرده کی حال انحطاطلری در . اوت اهل اسلام ایام اخیرده علم و معرفتجه بتون امتلردن کیری قالدیلر و حفره جهله اول قدر سقوط ایتدیلر که اوزرنده یشادقاری ارضی بیلیمز و منافعی استخراج ایده من اولدیلر . دیرکن دیار اسلامه اجانب کله رک منافع ارضی اهل اسلامک انندن قایدیلر . کتاب الله : « هو الذی خلق لکم مافی الارض جمیعاً .. » ، « و سخر لکم ما فی السموات و مافی الارض جمیعاً منه .. » ، « قل من حرم زینة الله الی الی اخرج لعباده والطیبات من الرزق قل هی للذین آمنوا فی الحیاة الدنیا .. » کی بونجه آیات ایلر کندیلرینه ندا و صیحه ایلدیکی حالده بویغما و غارته قارشودن سیرجی اولدیلر . بزم لطف خدادن امیدمن منقطع اولمدیغندن اهل اسلام برکون اولور ، کوزلرینی اچار و عقللرینی باشلرینه طویلارلرده منہاج حقیقته توجیه وجهه عزیمت ایلرلر ؛ بز کندیلرینه کلام الهی تذکار ایلدک ، امید وارزکه بوندن بویله تلافی مافات ایدرلر - ع .

فسبحان الله ! و قتیله اوروپای مسیحی کالات اسلامیه دن اقتباس ایلدیکی شعله عرفان ایلر رجال دین نصاریه قارشو کله رک علم و معرفتی مدافعه ایلدیکی حالده بوکون بعض سفهای ناسی کور یورزکه دین اسلامک دانش و ادبه دعوت و نداسنه رغما سغه و نادانی تی ترویج ایتک آرزوسنی اظهار ایدیورلر ؛ بیلیمورلرکه کتیبه علم و ادبک شوکت جهانگیرانه سیله هر نه زمان اولسه سفه و نادانی مغلوب قاله جقدر .

« هو الذی خلق لکم مافی الارض » قول کریمنده کی [ما] کله سی عام ایسه ده [لکم] ده لام بحسب اللغة اختصاص نافع دلالت ایدر ، لاجل الانتفاع خلق و ایجاد ایسه شبه سزارضده کی اشیاء نافعنه خلق و ایجادینه مخصوصدر . بونکچوندرکه حنفیه و شافعیه دن بر جوق اهل سنت بو آیت کریمه ایلر استدلال ایدرک اشیاء نافعده اباحه اصلدر ، انلرک محظوریتنه نه زمان بر دلیل سمعی قائم اولورسه انحق اوزمان حرمت ثابت اولور دیدیلر . اکثر معتزله دخی بورایه قائل اولدیلر . امام فخرالدین رازی [محصول] نده وقاضی بیضاوی [منہاج] نده بو رأی اختیار ایتدیلر .

امل اباحه : جمیع مافی الارض هر فرد انسانی ایچون خلق اولدینغنی اوکه سورهرک موجودات عالمدن هیج بر شیتک اصلا هیج بر فرد اختصاصی اولدینغنی ادعا ایتدیلر و مدعالرینی ترویج ایچون بو آیت کریمه ایلر استدلاله قالشیدیلر . فقط بو ادعالری واهی و استدلاللری باطلدر ؛ چونکه نظم جلیل : جمیع مافی الارض سزک هر بریکز ایچون خلق اولندی معناسنه دکدر ، بلکه جمیع مافی الارض سزک مجموع عکس ایچون خلق ایلدی دیمکدر ؛ بوایسه شرا ، هبه ، وراثت ، اجاره ، نکاح و سائر کبی اسباب مشروعه دن ناشی بعض اشیانک بعض ناسه اختصاصنه قطعاً منافی دکدر - ق ، ش .

اوروپای مسیحیه اشترا کیوندن بولنان بعض مؤلفلرک : تصرف ، شخصی اوله ماز ، کره ارض قابل تقسم دکدر ، بتون انسانلرکدر ، احجار و اشجاری یننه بتون ادملرکدر .. کی خیالناواز ترنگاتی بر مدتنبری دیار شرقه عکس ایتمه باشلادی . بو ترقی پرور نظریه لر بعض ساده دلان امت طرفندن ایام اخیرده انک اذهانه الهام ایتش اولدینغنی بدوره انسانیتک مقدمه غراسی اولمق اوزره تلقی ایدیلرک لسانمه دمبدم نقل اولتیور . آتفا حکایه ایلدیکنز اهل اباحه نک مدعیاتندن دخی نمایان اولدینغنی وجه ایلر بونظریه لر اوتنه دنبری موجود اولوب هر آن وزمان بر شکل نوین ایلر ظهور ایدیور . برده اشترا کیونک مقصدی بر کیسه نک مساعیسنه نامحدود بر صورت مطلقه ایلدیگر لرینک اشترا کی دیمک اولدینغنی ظاهر ؛ چونکه بر فردک مساعیسنه دیگر افراد سیان اوله رق تشریک ایدلسه تعطیل مساعیه و بناء علیه اخلاص نظام عالمه مؤدی اولور . اگر مقصد مروت بشریینه مواساة بیچارکانه اماله و اجبار ایسه بدوره انسانیت بوندن بیک اوچیوز شو قدر سنه اول کشاد ایدلمشدر . کتاب الله دائماً مساکن و عجزه جهتنه شفقت و مروتی توصیه ایلدیکی کی نصایه مالک اولانلره سنه دن سنه یه ماللرندن قرقدده برینی ویرملرینی ده بالخاصه قطعاً امر ایتمشدر . فکر اشتراک محتملکه هریرده رواج بوله بیلسون ؛ فقط بو امر الهی مرعی اولدقجه دیار شرقه فرجه یاب دخول اولسی ناقابل امکاندر . الحمد لله علی نعمه الاسلام فائده

نظم جلیله ذکر اولنان [هو] کله سی ضمیر مفرد غائبدر . اهل طریقت عندنده ایسه اسماء الالهدن بر اسم اولوب ذات حضرت اقدسک جمیع جهان کثرتدن مبرا بولنان کنه حقیقت مخصوصه سنی افاده ایدر . بواسم ظاهرده ایکی حرفدن مرکب ایسه ده [هه] حرفی اصل اولوب [واو] حرفی تشبیه و جمعده ساقط اولسی دلالتیه زائد اولدینغندن حقیقته یالکیز بر حرفدن عبارت اوله رق اول واحد فرد دلالت ایدرکه اندن بشقه موجودیو قدر و وجه و ذاتندن بشقه هرشی هالکدر . بو اسمده کی مزید اسراره مبنی اولیاء الله قدس الله اسرارهم حضراتی انی مدار ذکر و سراج درون اتخاذ ایتمشدر . بو بر اسمدرکه کندینسی انفس ایلر جریان ایلدیکی حالده مسمای حدس و قیاسدن غائبدر - م . برکت زاده

نسخه سالفه ده تصحیح اسماعیل حق

صفحه	۲	ستون	۲	سطر	۱۸	غلط	ضواب
						سویله بن	سویله بک